

'عشایر': به کسی که به جامعه عشایری تعلق دارد عشایر گفته می شود. جامعه عشایری شیوه زیستی متفاوت و جدای از شیوه زیست شهری و شیوه زیست روستایی است. بنابر این جامعه عشایری عبارت است از جامعه انسانی نسبتاً خود اتکاو خود بسنده ای که ساخت اجتماعی قبیله ای دارد و عموماً زندگی خود را از دآمداری اداره می کنند. واژه عشایر بیشتر در فارسی و در مورد ایل‌های کوچنده در ایران به کار می رود. عشایر در قدیم در تعیین حکومت ها نقش اساسی داشته اند و اکثر خاندان ها و سلسله های حاکم بر ایران خاستگاه عشایری داشته اند. عشایر تقریباً نیروهای اصلی جنگی ایران را تشکیل می داده اند. شیوه زیست عشایری اصطلاحات و ادبیات خاص خود را باز تعریف کرده و به عنوان جامعه سوم در ایران مطرح است. بعضی از اصطلاحاتی که مشتق از واژه عشایری است عبارتند از:

عشایر اسکان یافته: خانوارهای عشایری که تمامی اعضای آن در یک مکان، سکونت ثابت اختیار کرده و کوچ نمی کنند اما با توجه به حفظ برخی مناسبات اقتصادی (مالکیت و حقوق بهره برداری از مراتع و منابع قلمرو) و فرهنگی - اجتماعی (احساس تعلق به ایل و عشیره) خود را عضو ایل، طایفه و ... تلقی می کنند.

عشایر کوچنده: به عشایری که حداقل سه ویژگی زیر را داشته باشند اطلاق می شود ۱- ساخت اجتماعی قبیله ای ۲- اتکای معاش به دآمداری ۳- شیوه زندگی مبتنی بر کوچ.

عشایر نیمه کوچنده: به آن تعداد از خانوارهای عشایری گفته می شود که حداقل در یکی از قطب‌های استقرار (منطقه بیلاق، قشلاق و یا میان‌بند) دارای سکونت‌گاه ثابت بوده و همواره تعدادی از اعضای خانوار در آنجا سکونت دارند.

عشایر رمه گردان: به آن تعداد از خانوارهای عشایری گفته می شود که اکثر اعضای خانواده در یک نقطه یا مکان (در داخل قلمرو ایل و یا خارج از آن) سکونت ثابت اختیار کرده و در کوچ شرکت نمی کنند. در شیوه کوچ رمه گردانی، دامها به همراه چوپان و تعدادی از افراد ذکور خانواده جابجا شده یا کوچ داده می شوند.

کوچ عشایر: عبارت است از جابجایی و حرکت افراد و خانوارهای عشایری بین قلمروهای بیلاقی (سردسیر) و قشلاق (گرمسیر) که با هدف دسترسی به علوفه مرتعی تازه برای تغلیف احشام و اهتراز از گرما و سرمای شدید انجام می گیرد. کوچ عشایر معمولاً با شرکت همه افراد خانوار، بار و بنه و سرپناه قابل حمل در قالب رده‌های ایلی و یا امروزه به صورت انفرادی و تک خانواری صورت می گیرد. کوتاه و بلند بودن مسیر کوچ، تغییری در مفهوم کوچ عشایر به وجود نمی آورد.

مسیر کوچ: به خط سیر حرکت و جابجای عشایر کوچنده از بیلاق به قشلاق و بالعکس اطلاق می شود. به مسیرهای سنتی کوچ عشایر «ایلراه» گفته می شود.

زیست بوم عشایری: محدوده‌ای از سرزمین و قلمرو ایل و یا قلمرو رده‌های ایلی عشایر است که علی‌الاصول شامل بیلاق، قشلاق و مسیر بین این دو (میان‌بند) است.

بیلاق یا سردسیر: به محدوده زیستی و قلمرو جغرافیایی گفته می شود که عشایر تمام و یا قسمتی از فصول بهار و تابستان را در آن می گذرانند. در بین برخی از عشایر به بیلاق، سرحد نیز گفته می شود.

قشلاق یا گرمسیر: به محدوده زیستی و قلمرو جغرافیایی گفته می شود که افراد و خانوارهای عشایری، تمام یا قسمتی از فصول پاییز و زمستان را در آنجا سپری می کنند.

میان‌بند: به مناطق بین قلمروهای بیلاقی و قشلاقی عشایر اطلاق می‌شود. مسیرهای عبور عشایر (ایلراه‌ها) و اتراقگاه‌های موقت بین راهی در میان‌بند قرار داشته است. همچنین متناسب با فصل یا دوره کوچ، میان‌بند دارای مراتع بهارگه چر یا بهارچر و پاییزچر بوده است

